

«Ενημέρωση επαγγελματιών υγείας για την ανάγκη ενισχυμένης επιτήρησης της λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου, 2020»

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Όπως γνωρίζετε, τα έτη 2010-2014 και 2017-2019 καταγράφηκαν κρούσματα λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου σε ανθρώπους και ζώα, σε πολλές περιοχές της χώρας, ενώ κυκλοφορία του ιού έχει καταγραφεί σε όλες σχεδόν τις Περιφέρειες. Στη χώρα μας, η πιο πρώιμη εμφάνιση ανθρώπινων περιστατικών της λοίμωξης καταγράφηκε το 2018, με έναρξη συμπτωμάτων ασθενούς στα τέλη Μαΐου.

Η εμφάνιση περιστατικών λοίμωξης από τον ιό κατά τα έτη 2010-2014 και 2017-2019 υποδηλώνει ότι **ο ιός του Δυτικού Νείλου έχει εγκατασταθεί (και) στη χώρα μας, και αναμένεται η επανα-κυκλοφορία του και η εμφάνιση κρουσμάτων στη χώρα μας -όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές και γειτονικές χώρες- και κατά την τρέχουσα περίοδο μετάδοσης 2020**, τόσο σε γνωστές όσο και σε νέες περιοχές.

Θα θέλαμε να τονίσουμε εκ νέου την τεράστια σημασία της **έγκαιρης διάγνωσης** κρουσμάτων λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου σε τοπικό επίπεδο, με στόχο την έγκαιρη εφαρμογή μέτρων απόκρισης, και ζητούμε τη συμβολή σας στην πρόληψη και επιδημιολογική επιτήρηση της νόσου.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου μετάδοσης, ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ) ενημερώνεται, σε καθημερινή βάση, για τα διαγνωσμένα κρούσματα, από εξειδικευμένα εργαστήρια, προβαίνει σε άμεση διερεύνηση αυτών, και ενημερώνει άμεσα τις τοπικές αρχές για τα περιστατικά και τα ενδεικνυόμενα μέτρα απόκρισης. Όπως καταλαβαίνετε, η **ενισχυμένη επιδημιολογική επιτήρηση** της λοίμωξης από τον ιό έχει ιδιαίτερη σημασία, όχι μόνο για την περιγραφή και κατανόηση των επιδημιολογικών χαρακτηριστικών της νόσου, αλλά και για την έγκαιρη εφαρμογή μέτρων πρόληψης και ελέγχου σε τοπικό επίπεδο (ενισχυμένης επιδημιολογικής επιτήρησης, δράσεων καταπολέμησης κουνουπιών, δράσεων ενημέρωσης). Επιπρόσθετα, η έγκαιρη ανίχνευση κρουσμάτων λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου έχει καθοριστική σημασία για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την **ασφάλεια του αίματος** (από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας), σε τοπικό επίπεδο, ώστε να αποφευχθεί η μετάδοση του ιού μέσω μετάγγισης αίματος.

Με στόχο την άμεση ενημέρωση των επαγγελματιών υγείας και δημόσιας υγείας, του κοινού και των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, ο ΕΟΔΥ εκδίδει και αναρτά στην ιστοσελίδα του (www.eody.gov.gr) εβδομαδιαίες εκθέσεις επιδημιολογικής επιτήρησης, καθ' όλη την περίοδο μετάδοσης, όπου αναγράφονται επικαιροποιημένα επιδημιολογικά δεδομένα, όπως ο αριθμός των περιστατικών σε επίπεδο Δήμου έκθεσης.

Με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση των κρουσμάτων, συνιστάται να **διερευνάται εργαστηριακά για λοίμωξη από ιό του Δυτικού Νείλου κάθε κλινικά ύποπτο περιστατικό.**

Κλινική υποψία λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου τίθεται σε κάθε άτομο με πρόσφατη έκθεση σε κουνούπια, ή μετάγγιση αίματος ή μεταμόσχευση οργάνου, ιδίως κατά την περίοδο μετάδοσης του ιού (Μάιο – Νοέμβριο) ΚΑΙ εμφάνιση τουλάχιστον ενός από τα παρακάτω:

- i. εγκεφαλίτιδας,
- ii. άσηπτης μηνιγγίτιδας,
- iii. άλλων οξέων κλινικών νευρολογικών εκδηλώσεων από το κεντρικό ή το περιφερικό νευρικό σύστημα (π.χ. οξείας χαλαρής παράλυσης),
- iv. πυρετού χωρίς κλινικές εκδηλώσεις από το νευρικό σύστημα (που ορισμένες φορές συνοδεύεται από εξάνθημα) και απουσία άλλης πιθανότερης διάγνωσης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ο εργαστηριακός έλεγχος για τον ιό περιστατικών εγκεφαλίτιδας χωρίς καθορισμένη διάγνωση, ιδιαίτερα σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

Για τη διάγνωση της λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου στην Ελλάδα, μπορείτε να στέλνετε δείγματα (ορού, ολικού αίματος, εγκεφαλονωτιαίου υγρού, ούρων), μαζί με το «Συνοδευτικό δελτίο αποστολής κλινικού δείγματος προς τα διαγνωστικά εργαστήρια» και σύμφωνα με τις «Οδηγίες αποστολής δείγματος» του ΕΟΔΥ (www.eody.gov.gr > Ιός του Δυτικού Νείλου > «Παραπεμπτικά & άλλα Συνοδευτικά Έγγραφα»), στα παρακάτω εργαστήρια, κατόπιν επικοινωνίας με αυτά, προκειμένου να διευκρινίζονται εκ των προτέρων οι λεπτομέρειες της αποστολής και του ελέγχου των δειγμάτων:

- 1) **Εθνικό Κέντρο Αναφοράς Αρμποϊών και Αιμορραγικών Πυρετών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης** (Καθ. Α. Παπά, τηλ. 2310 999006, 2310 999151).
- 2) **Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ** (Δρ. Μ. Ευαγγελίδου, τηλ. 210 6478819, 210 6478817).
- 3) **Εργαστήριο Μικροβιολογίας Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών** (Καθ. Α. Τσακρής, Δρ. Μ. Μαυρούλη, τηλ. 210 7462133, 210 7462140, 210 7462011).
- 4) Για την εργαστηριακή διερεύνηση ύποπτων περιστατικών από την Κρήτη, μπορείτε να στέλνετε δείγματα στο Εθνικό Κέντρο Αναφοράς Αρμποϊών και Αιμορραγικών Πυρετών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ή στο **Εργαστήριο Κλινικής Ιολογίας της Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Κρήτης-ΠΑΓΝΗ** (Καθ. Γ. Σουρβίνος, τηλ. 2810 392814, 2810 392842).

Με τα δύο πρώτα εργαστήρια ο ΕΟΔΥ έχει συνάψει προγραμματική σύμβαση συνεργασίας, για την κάλυψη του κόστους των εξετάσεων περιστατικών με κλινική υποψία λοίμωξης από ιό του Δυτικού Νείλου (όπως περιγράφεται παραπάνω).

Σχετικά με την επιβεβαίωση της διάγνωσης, θα θέλαμε να επισημάνουμε τα εξής:

- Τα αντισώματα IgM μπορεί να παραμείνουν στον ορό για περισσότερο από ένα έτος μετά τη λοίμωξη, οπότε ένας τίτλος αντισωμάτων IgM μπορεί να αφορά σε παλαιότερη λοίμωξη. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση ανίχνευσης ειδικών αντισωμάτων IgM στον ορό σε ένα μόνο δείγμα, η οξεία λοίμωξη θα πρέπει να επιβεβαιωθεί με επανέλεγχο του τίτλου των IgM αντισωμάτων στον ορό (2^ο δείγμα) και ανεύρεση σημαντικής αύξησης του τίτλου τους μεταξύ των διαδοχικών δειγμάτων ή με εφαρμογή της δοκιμασίας συνάφειας (avidity) των IgG αντισωμάτων.
- Η παρουσία υψηλού τίτλου ειδικών αντισωμάτων IgM στο αίμα ή στο ENY αποτελούν μεν ένδειξη πιθανά πρόσφατης λοίμωξης, αλλά μπορεί να οφείλεται σε διασταυρούμενη αντίδραση με άλλους φλαβοϊούς ή σε μη-ειδική αντίδραση (στην περίπτωση αυτή μπορούν να βοηθήσουν δοκιμασίες εξουδετερωτικών αντισωμάτων).

- Εάν το δείγμα ορού έχει συλλεχθεί εντός οκτώ (8) ημερών από την έναρξη της νόσου, η απουσία αντισωμάτων IgM δεν αποκλείει τη διάγνωση της λοίμωξης από τον ιό και επί κλινικής υποψίας θα πρέπει να επαναληφθεί ο έλεγχος σε επόμενο δείγμα.
- Η ανίχνευση γενετικού υλικού του ιού (με PCR) στο αίμα ή στο ENY ή στα ούρα επιβεβαιώνει τη διάγνωση της λοίμωξης. Λόγω της βραχείας περιόδου ιαιμίας, τα δείγματα για μοριακό έλεγχο θα πρέπει να στέλνονται τις πρώτες ημέρες της νόσου.

Κάθε εργαστηριακά επιβεβαιωμένο κρούσμα θα πρέπει να δηλώνεται άμεσα στον ΕΟΔΥ, από κλινικούς και εργαστηριακούς ιατρούς και να αποστέλλεται το σχετικό Δελτίο Δήλωσης, ώστε να διενεργείται έγκαιρα η διερεύνησή του και η λήψη των ενδεικνυόμενων μέτρων δημόσιας υγείας στην περιοχή έκθεσης.

Στην ιστοσελίδα του ΕΟΔΥ μπορείτε να βρείτε σχετικό ενημερωτικό υλικό για τη λοίμωξη από τον ιό:

1. Ενημέρωση Επαγγελματιών Υγείας για τη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου.
2. Εκθέσεις επιδημιολογικής επιτήρησης («Επιδημιολογικά Δεδομένα»).
3. Δελτίο Δήλωσης.
4. Οδηγίες αποστολής δείγματος για εργαστηριακό έλεγχο για τον ιό του Δυτικού Νείλου.
5. Συνοδευτικό δελτίο αποστολής κλινικού δείγματος προς τα διαγνωστικά εργαστήρια.

Ο ΕΟΔΥ προσβλέπει στην ενεργό συνεργασία σας και στην εγρήγορσή σας για τη θωράκιση της δημόσιας υγείας της χώρας μας από την πιθανή επανεμφάνιση της νόσου την περίοδο 2020 και την προστασία του πληθυσμού. Η δική σας ευαισθητοποίηση και συμμετοχή στην πρώιμη διάγνωση των κρουσμάτων θεωρείται καθοριστικής σημασίας για την αποτελεσματική και έγκαιρη λήψη στοχευμένων μέτρων πρόληψης.